

İstanbul Politikalar Merkezi

FUAT KEYMAN
13 Mayıs 2017

IPC

ISTANBUL POLICY CENTER
SABANCI UNIVERSITY
STIFTUNG MERCATOR INITIATIVE

“Yerel Kalkınmada Yeni Dinamikler: Türkiye’nin Kentlerinden, Kentlerin Türkiye’sine” raporu;

12 kentimize ilişkin sosyo-ekonomik verilerin derinlemesine analizini;

Türkiye’de kent-bölge oluşumunun dinamiklerini ve potansiyellerini ortaya koymak amacıyla kaleme alınmıştır.

“Yerel Kalkınmada Yeni Dinamikler: Türkiye’nin Kentlerinden, Kentlerin Türkiye’sine” raporunda yer alan 12 kent:

- Adana-Mersin
- Ankara
- Antalya
- Bursa
- Diyarbakır
- Eskişehir
- Gaziantep
- İzmir
- Kayseri
- Konya
- Samsun
- Van

Küreselleşmenin içinde bulunduğumuz son evresinde **kentsel ölçeğin** yeni bir işlev üstlendiğini iddia edebiliriz:

- 1. Küresel Kentler:** Dünyada ekonomik ilişkilerin kilit noktalarını teşkil eden kentlerdir.
- 2. Kent-Bölgeler:** 1970'lerden beri olgunlaşmaya başlayan ve 1990'lardan itibaren hız kazanan kent-bölgelerdir.

Kent-bölgeler küreselleşmenin hem doğrudan bir sonucu hem de onun taşıyıcısı mekânlardır.

- Fiziken geçmiş yüzyılların kapitalist kent formunu aşan;
- kent merkezi, metropoliten alan ve çeper yerleşimler arasındaki sınırları bulanıklaştıran;
- nihayetinde idari birimleri fiilen geçersiz kılan bu yeni mekânsal birim;
- toplumsal ilişkiler anlamında da son derece karmaşıklaşmış bir yapıdır.

Dünyadan Kent-Bölge Örnekleri

- New York, Paris ve Londra;

aslen küreselleşmeyle birlikte nitelik değiştirmiş olan ileri teknoloji, sağlık, yazılım, lojistik, finans, üretici hizmetler gibi yüksek getirili faaliyet alanlarında uzmanlaşmış küresel kentler.

- Rotterdam, Grenoble, Barselona ve Hamburg;

lojistik, biyoteknoloji, tasarım, fuarcılık gibi niş alanlarda uzmanlaşmış kent-bölgeler.

“Yerel Kalkınmada Yeni Dinamikler: Türkiye’nin Kentlerinden, Kentlerin Türkiye’sine raporunda:

- farklı gelişim süreçlerine sahip kentlerdeki sermaye birikim süreçlerine odaklanılarak
- Türkiye’deki kent-bölgesi oluşum sürecinin mevcut ve potansiyel dinamiklerine dair nesnel durum resmedilmeye çalışılmıştır.

Raporda ele alınan kentlerin her birinin hâlihazırda bir kent-bölgesi olduğu ya da yakın gelecekte mutlaka bu noktaya geleceği iddia edilmemektedir.

Adana ve Mersin

Tarımsal üretimden elde edilen sermaye birikiminin sanayileşmeye aktarılmasıyla oluşan bu özgün bölge, kent-bölge olma potansiyeli açısından değerlendirilmiştir.

Ankara

Bir siyasi başkent olarak kendisine çektiği ekonomik işlevlerin yanı sıra yeni hizmet alanlarında ve imalat sanayinde de hızla gelişmektedir.

Antalya

Nüfus bakımından son yılların en hızlı büyüyen kentlerin başında gelen Antalya turizm işlevi üzerinden oluşmuş bir kent-bölgesidir.

Bursa

Ülkenin en büyük imalat merkezlerinden biri olarak, çoklu bir bölgeselleşme dinamiğinin kesişim noktasında yer almaktadır.

Diyarbakır

Bir cazibe-merkezi olması hedeflenen Diyarbakır bir bölgesel hizmet merkezidir.

Samsun

Türkiye'nin Karadeniz'e açılan lojistik merkezidir.

Van

Bir sınır şehrinin sosyo-ekonomik özelliklerini barındırmaktadır.

Gaziantep

Ülke ekonomisi içerisinde güçlü bir yerelliğe sahip olup ulus-üstü ölçeklerdeki ağlara da başarıyla eklemlenmiştir.

Kayseri

Türkiye'nin önde gelen imalat ve ihracat merkezlerinden biri olmakla birlikte kentsel koalisyonun güçlü bir şekilde kurulduğu kentlerden biridir.

Konya

Yeniliğe ve çeşitlenmeye açık, sektörel anlamda dengeli bir yapıya sahip endüstri odaklarından biridir.

Eskişehir

Geçmişten gelen imalat sanayisi ve son yıllarda gelişme kaydeden savunma sanayii sektörlerine karşılık sosyal gelişmişliği yüksek bir kenttir.

İzmir

Ülkenin en büyük sanayi, ticaret ve hizmet kentlerinden biri olup nasıl küresel kent mertebesine yükseleceği sorusu üzerinden seçilmiştir.

“Yerel Kalkınmada Yeni Dinamikler: Türkiye’nin Kentlerinden, Kentlerin Türkiye’sine”

Sonuçlar:

- Gerek küreselleşmenin gerekse de uygulanan ekonomi politikalarının mekânsal sonuçlarının her kent ve bölge için özdeş sonuçlar üretmediği gözlenmektedir.

Bu sürecin kazananları olduğu gibi kaybedenleri de vardır.

Kayseri, Konya, Gaziantep ve Antalya bir kent-bölge olarak küresel üretim ve ticaret ilişkilerinden en açık biçimde istifade etmiş olup;

İzmir ve Adana-Mersin bölgeleri bu süreçten olumsuz biçimde etkilenmiştir.

- Küreselleşmenin kazananı gibi görünen kimi kentlerin sosyo-ekonomik yapılarının ve sermaye birikim süreçlerinin yapısal kırılganlıklar içerdiği tespit edilmiştir.

Antalya ve Kayseri ekonomilerine ivme kazandıran koşulların küresel ve yerel düzeydeki kırılganlığı onları risklere de açık bırakmaktadır.

- Kent-bölge oluşumu için vurgulanması gereken son nokta;
Gerek kentsel koalisyonların oluşumu gerekse de bu koalisyonların merkezle olan ilişkisinin güçlü ve sürdürülebilir olmasıdır.

Kayseri, Gaziantep ve Konya'da, yerel ölçekte özellikle iş çevreleri etrafında oluşan kentsel koalisyonlar ve bu koalisyonların oluşturduğu kurumsallıkların varlığı ekonomik fırsata dönüşmüştür.

Ancak İzmir'de kentsel koalisyonla merkez arasındaki siyasal çatışmanın düzeyi kentin gelişme hızını yavaşlatmaktadır.

TEŐEKKÜRLER!

